

● **verdandi**

**MEDLEMS-
UTBILDNING
FÖR BARN OCH
UNGDOMAR**

Vad är Verdandi?
– utbildningsmaterial

Medlemsutbildning för barn och ungdomar

Detta är en version av förbundets medlemsutbildning som är riktad mot barn och ungdomar. Det är i stort sett samma innehåll men har förkortats till två träffar istället för tre och språket har anpassats. I denna version är det färre föreläsningar och mer roliga övningar och lekar. Vi uppskattar att varje träff tar cirka två timmar men tänk på att lägga in en rast också.

TRÄFF 1: Vad är Verdandi?

Basinformation om organisationen och kontaktregler.

3–7

TRÄFF 2: Vad vill vi göra?

Metoder och projekt.

8–11

TRÄFF 1

Vad är Verdandi?

Denna dag är till för att deltagarna ska få en bild av att Verdandi är mer än bara en fritidsgård. Att vi har värderingar och vill förändra samhället och att vi finns på fler platser i Sverige.

Kursintroduktion och presentation av deltagare (30 min)

Gå igenom upplägget och allt praktiskt för hela studiecirkeln. Skriv gärna upp hålltider på tavlan så deltagarna vet när det blir rast och när ni slutar.

Presentation (max 10 min – byte efter 5 min)

Ha med dig bilder, foton eller vykort med olika motiv, ju fler desto bättre. Lägg ut bilderna på golvet eller ett stort bord så att alla bilder syns. Alla deltagare väljer ett fotokort. Sen får de samtala två och två. Då ska de hinna med dessa punkter. Skriv gärna upp dem på tavla om det finns.

- Namn
- Vad är det värsta jag vet?
- Vad är det bästa jag vet?
- Varför valde jag just denna bild?

När de är klara får alla presentera den andra personen inför hela gruppen. Säg det innan så de är förberedda på att lägga vad den andra sagt på minnet.

Verdandis värdegrund (30 min)

Den här delen handlar om hur Verdandi ser på olika **orättvisor**. Gå igenom och diskutera de olika orättvisorna nedan. Ta hjälp av frågeställningarna. Se till att alla kommer till tals och anteckna gärna om det är något ämne som verkar engagera gruppen extra mycket.

Rasism

Rasism är när man behandlar människor olika utifrån var de kommer ifrån och vilken hudfärg eller bakgrund de har. Det kan vara att man blir retad i skolan, att man har svårare att få ett jobb eller att man framställs på ett dåligt sätt i en film. Detta har lett till många bråk och att många människor dött. Helt i onödan eftersom alla människor i grunden är lika.

Kan du komma på exempel på:

- När du blivit behandlad orättvist på grund av din hudfärg eller bakgrund?
- När någon sagt något taskigt om någon annan som varit rasistiskt?
- En film eller saga där rasism förekommit?

Ojämställdhet

Ojämställdhet är när det är olika eller orättvist för killar och tjejer. Det kan också vara att man tvingas vara på ett speciellt sätt för att passa in. Det kan handla om utseende eller intressen men också hur man pratar och till och med hur mycket man pratar. En del skillnader finns ju och kan inte ändras på. Till exempel kan inte killar föda barn. Men många skillnader är helt onödiga och leder bara till orättvisor och förtryck.

- Nämn 5 saker som du känner att du inte kan göra pga ditt kön.
- Hur ser det ut i leksaksaffärerna om man tänker på olikheter för killar och tjejer?(Ha gärna med en leksakskatalog.)
- Vad är det för skillnader på din mamma och pappa, vem gör vad hemma?
- Varför är det dåligt med att det är så olika för killar och tjejer? (Här kanske du som ledare får hjälpa till med exempel. Tjejer får lägre lön, killar slår tjejer, tjejer som vill göra "killgrejer" kanske inte vågar och tvärtom.)

Fattiga och rika

I världen är det väldigt orättvist beroende på var man bor. Det finns stora skillnader i Sverige. En del har mycket pengar och bor i fina områden medan andra har det mycket tuffare. En del har inte ens någonstans att bo. Om man har rika föräldrar är det lättare att bli rik själv också. Det tycker vi är orättvist och fel. Vi tycker att alla ska ha samma chans och att de som är superrika ska dela med sig till dem som inte har någonting.

- Har du sett skillnader i olika områden här i vår stad?
- Vilka är fattigast i Sverige?
- Vilka är rikast i Sverige?

Olika i olika länder

Sverige är ett rikt land där de allra flesta har det bra. Det är många som flyr till Sverige från andra länder som inte alls har det lika bra. Det finns länder där man inte får tro eller tycka som man vill, där folket inte får vara med och bestämma. Många länder är mycket fattiga och i en del länder krigas det. Det är mycket orättvist att man som barn ska växa upp och inte ha det bra bara för att man råkar födas i ett annat land än Sverige.

- Har du varit i ett land där det verkar vara fattigare än i Sverige?
- Räkna upp saker som barn får i Sverige men som man inte får i fattigare länder.
- Vad kan vi i Sverige göra för att andra barn ska få det bättre?

Rast (10 min)

Kontaktregler (30 min)

Förklara varför Verdandi har kontaktregler, gå igenom dem och ställ följdfrågor. "Vad är egentligen demokrati?" "Kan ni gå med på den här regeln?" Låt deltagarna beskriva innebörden med egna ord och se till att alla har förstått och accepterar reglerna. Skriv upp reglerna på tavlan eller dela ut dem på papper. Avsluta med att göra collageövningen på nästa sida.

1. Demokrati

Alla ska vara med och bestämma och allas röster är lika mycket värda. I Verdandi har vi en styrelse som bestämmer de viktigaste sakerna men alla kan vara med och bestämma vilka som ska vara med i styrelsen och skicka förslag till styrelsen om vad de ska prata om.

Man kan också bilda ungdomsgrupper som kan bestämma mer om det som gäller barn och ungdomar.

2. Verksamheten är drogfri

Det finns många som har problem med alkohol eller droger. Därför är all Verdandiverksamhet fri från det. Även vuxenverksamheten.

3. Samarbete och delaktighet

I Verdandi ska vi jobba tillsammans. Det är viktigt att alla känner att de kan vara med och hjälpa till och att de förstår vad det handlar om. Ingen ska känna sig utanför eller ovälkommen.

4. Växa och utvecklas

Om en grupp blir väldigt stark tillsammans så kan det vara svårt för andra att känna sig välkomna. Därför är det viktigt att man blandar grupper och släpper in nya personer i sammanhållningen.

5. Blandade grupper

Vi vill ha så blandade grupper som möjligt. Killar och tjejer, olika åldrar, språk osv. Det är också bra att barn och vuxna blandas. Ibland kan det vara bra att ha en egen grupp för t ex barnverksamhet men den gruppen får inte bli för isolerad så de också kan vara med i den andra verksamheten.

6. Tala med – inte om – varandra

Detta är en självklar princip. I Verdandi pratar vi inte bakom ryggen på varandra. Gå direkt till den personen det handlar om istället för att prata om någon som inte är med.

7. Lyssna på varandra

Tänk på att inte bara prata själv. Det är inte bara din åsikt som är viktig. Det är bra med gruppdiskussioner istället för någon som står och föreläser för länge.

8. Ställ krav på varandra – rimliga krav och trappa upp kraven

Alla ska ha en uppgift, ett ansvar. När vi gör saker tillsammans mår man bra av att hjälpa till. På så sätt känner man sig viktig och att man behövs. Men uppgifterna ska inte vara för svåra.

Collage (30 min)

Ha med tidningar, sax, lim, block eller stora papper. Låt grupperna klippa och klistra ihop ett collage med alla regler alternativt gruppens favoritregel.

■ **TIPS:** Ha ett litet vernissage där man får gå runt och titta på verken. Bjud på cider och salta pinnar.

TRÄFF 2

Vad vill vi göra?

Denna dag är till för att starta en glöd hos deltagarna att vilja påbörja ett eget projekt. Gärna något som rör dem själva eller området de bor i. Det kan vara att anordna en musikfestival, dra igång en fotbollsturnering, spela in en film, måla om i lokalen eller göra något bättre i bostadsområdet.

Värderingsövning (30 min)

Börja gärna med en övning för att få igång tankarna och för att betona att alla frågor inte är så enkla och att det inte alltid finns ett rätt svar. Kom ihåg att nämna att det inte handlar om vem som kan mest eller har rätt utan att vi vill att det ska bli olika svar. Den här värderingsövningen kan göras på flera sätt. Man kan sitta i ring eller dela upp svaren i fyra hörn i rummet. Hitta gärna på egna påstående som passar just den grupp du har framför dig. I det här exemplet ska deltagarna ställa sig på en rad och försöka värdera hur bra påståendet stämmer. Om man håller med helt ställer man sig långt till höger, håller man inte med alls ska man ställa sig till vänster, men det är också okej att ställa sig i mitten om man är osäker eller tycker att det kan stämma i vissa situationer och vissa inte.

■ **TIPS:** Börja med en snabb samarbetsövning för att få deltagarna att komma igång och att släppa på prestationskraven. I den här övningen får de inte prata med varandra. Be dem ställa sig på en rad i en viss ordning. Börja med ögonfärg. Ljusast ögon till höger och sen mörkare och mörkare till vänster. De får inte kommunicera med ord eller ljud. Man kan sen fortsätta med ålder och när på året man är född.

Efter samarbetsövningen läser du upp ett påstående. Deltagarna ska nu ställa sig på en linje från 1–10 baserat på hur mycket de håller med om påståendet. När alla placerat sig får några förklara hur de tänker.

- Barn är lika mycket värda som vuxna.
- Barn får vara med och bestämma lika mycket som vuxna.
- Barn och ungdomar får vara med och bestämma i Verdandi.
- Om jag eller en kompis får stora problem hemma eller i skolan så vet jag inte vem jag ska prata med för att få hjälp.
- På min fritid (alltså när jag inte går i skolan) finns det mycket att göra i området där jag bor.
- Ibland känner jag mig rädd när jag är ute i området där jag bor.

Framtidsverkstad (1,5 timme)

En metod för att nå fram till vad som engagerar ungdomarna i just din grupp är en modell som man arbetat med i Verdandi under många år.

Man gör en **gemenskapsresa**. Det är ett slags läger där man försöker att göra allt tillsammans. Laga mat, planera dagarna osv. Under lägret gör man en framtidsverkstad.

En **framtidswerkstad** går ut på att först ta reda på vilka problem som finns i samhället som berör gruppen. Sen välja ett av dem, när man gjort det ska man försöka vända det till något positivt. Exempelvis: Ungdomarna har en dålig relation till polisen → ungdomarna har en bra relation till polisen. Sen ska man brainstorma fram förslag på hur man kan uppnå det. Börja med att fantisera fritt som om man hade oändliga resurser. Sen går man vidare till mer realistiska förslag. Och sen är det bara att börja planera hur gruppen ska genomföra det. Vad kan vi göra?

Framtidsverkstad i förkortad version, man behöver egentligen flera dagar.

- Skriv en lista med problem som berör barn och ungdomar.
Här kan du dela in deltagarna i grupper och låta dem komma med så många förslag de bara kan komma på eller förbereda egna förslag.
- Sätt poäng på allas förslag. Sätt streck eller pluppar.
Gå igenom alla förslagen i helgrupp och låt var och en värdera vilka problem de tycker är viktigast. T ex: alla får tre poäng att fördela ut.
- Prata lite om det förslag som fått mest poäng.
Förhoppningsvis är det nu tydligt vilket eller vilka problem som flest tycker är viktigast. Fokusera på ett av dem och låt alla komma till tals om just det problemet.
- Vänd det till något positivt.
Formulera om problemet till hur ni vill att det ska vara. T ex: Det finns ingen fotbollsplan i närheten, till, Det finns en fotbollsplan i närheten.
- Brainstorma idéer på lösningar och projekt.
Låt deltagarna prata fritt om hur man skulle kunna nå dit. Inga idéer är för vilda. Här kan man också dela in i grupper om det är många och du känner att ni har gott om tid.
- Välj ut en realistisk idé och planera den. Ni har ett år och 20 000 kr.

Nu har ni en massa idéer på hur man skulle kunna lösa problemet. Fundera nu på vad ni kan göra som grupp. Försök hitta något som faktiskt går att genomföra som leder mot målet. Var realistisk och konkret. Hur lång tid tar det? Vem ska göra vad?

Fatbursgatan 8, 118 54 Stockholm
Telefon: 08-642 28 80
E-post: info@verdandi.se
verdandi.se